

„Swedbank“ ekonomikos apžvalga: prasideda lėtas ir netolygus atsigavimas

„Swedbank“ ekonomistai sumažino pasaulio ir Lietuvos BVP augimo prognozes, tačiau mano, kad blogiausio scenarijaus pavyks išvengti. Daugelis euro zonos valstybių jau pasinėrė į gilią recesiją, tačiau ši kartą Baltijos šalys nebus labiausiai nukentėjusios šalys.

Rengdami naujausias prognozes, „Swedbank“ ekonomistai rėmėsi keliomis prielaidomis – JAV ir Europoje viruso plitimas jau pasiekė piką ir atslūgs, antros didelės jo bangos pavyks išvengti, tačiau kai kurie veiklos apribojimai liks galioti iki metų pabaigos, o gyventojų ir verslo paramai bus skirti papildomi finansiniai ištekliai ir priemonės.

Kinija jau atsigauna, euro zonoje - rekordinis nuosmukis

„Kinijos ekonomika, pirmąjį šių metų ketvirtį fiksavusi istorinį BVP kritimą, pamažu grįžta į normalias vėžias, ir šiemet jos ekonomika turėtų susitraukti 1,5 procento – mažiausiai tarp didžiųjų pasaulio valstybių“, – prognozuoja „Swedbank“ vyriausiasis ekonomistas Nerijus Mačiulis.

Pasak ekonomisto, Kinijos pramonė jau pradėjo augti, tačiau jos perspektyvos priklausys ir nuo paklausos likusiame pasaulyje, kuri bent iki antro pusmečio neatsigaus. Neramina ir tai, jog JAV ir Kinijos santykiai yra itin įtempti. Todėl labai tikėtinas prekybos karo eskalavimas, kuris slopins pasaulinės prekybos ir viso pasaulio ekonomikos atsigavimą.

„Nors jau matomi pirmieji ekonomikos stabilizacijos ir atsigavimo ženklai, neapibrėžtumas išlieka labai didelis. Ekonominio nuosmukio gylis ir atsigavimo greitis skirtingose šalyse labai skirsis ir priklausys nuo kelių veiksnių – kaip greitai ir kokiomis priemonėmis pavyko suvaldyti viruso plitimą, kokios ekonominės paramos priemonės buvo ir bus taikomos, bei kokia yra ekonomikos struktūra. Galiausiai, virusui atsitraukiant apie save primins kitos rizikos – geopolitinės įtampos, protekcionizmas ir populizmas“, – komentuoja N. Mačiulis. Prognozuojama, kad viso pasaulio ekonomika susitrauks 3,8 proc., euro zonos BVP prognozė sumažinta iki -6,9 proc. Daugiausiai ekonomika turėtų susitraukti tose valstybėse, kurios krizę pasitiko nepasiruošusios, labiausiai nukentėjo nuo pandemijos ir turi ribotus išteklius kovai su jos pasekmėmis. Italijos BVP prognozuojamas net 9 proc. susitraukimas.

Baltijos šalys nebus tarp labiausiai nukentėjusių

„Swedbank“ ekonomistai prognozuoja, kad Baltijos šalių ekonomikos nepatirs tokio nuosmukio kaip Pietų Europos šalys – švelnėjant karantino priemonėms jose jau stebimas vidaus paklausos atsigavimas. Ekonomistai įvardina net kelias priežastis, dėl kurių Baltijos šalys šios krizės metu neturėtų būti tarp labiausiai nukentėjusiųjų.

„Visų pirma, virusas Baltijos šalis palietė mažiau, išlikome pandemijos paraštėse. Narystė euro zonoje taip pat užtikrina palankias skolinimosi galimybes, o mažos valstybių skolos suteikia didesnių galimybių vykdyti anticiklinę fiskalinę politiką. Stabili finansų sistema, aukšti bankų kapitalo pakankamumo rodikliai, paskolų garantijos leidžia tikėtis, kad kreditavimo srautas neišsėks. Galiausiai, mažesnė priklausomybė nuo atvykstantojo turizmo bei eksporto struktūra taip pat leidžia tikėtis mažesnio smūgio“, – vardina „Swedbank“

vyriausiasis ekonomistas.

N. Mačiulis taip pat atkreipia dėmesį į tai, kad Baltijos šalys krizę pasitiko neperkaitusios ir subalansuotos – nėra užsienio prekybos deficito, NT burbulų, įmonės ir gyventojai neturi perteklinių finansinių įsipareigojimų.

Tačiau tuo pat metu ekonomistas pripažįsta, kad Baltijos šalys yra labai priklausomos nuo eksporto, o šiuo metu didžiausias neapibrėžtumas ir rizikos yra susijusios būtent su eksporto rinkų sveikata – ženklus paklausos atsigavimo šiemet sunku tikėtis.

Nors dugnas pasiektas, papildomos paramos dar reikės

„Swedbank“ ekonomistai, stebėdami elektros vartojimą, atsiskaitymus mokėjimo kortelėmis, kreditavimo srautus bei registruojamus bedarbius, skaičiuoja, kad antrąjį šių metų ketvirtį Lietuvos BVP traukiasi maždaug dešimtadaliu.

„Įvertinę sudėtingą situaciją eksporto rinkose bei galimą lėtesnį atsigavimą, šių metų Lietuvos BVP pokyčio prognozę mažiname nuo -5,0 proc. iki -6,5 procento, tačiau tai turėtų būti mažiausias nuosmukis tarp Baltijos šalių“, – sako N. Mačiulis.

Vis tik, atsiskaitymai mokėjimų kortelėmis rodo, kad švelnėjant karantinui gyventojų vartojimas atsigauna, o šios teigiamos tendencijos turėtų sustiprėti jau antrąjį šių metų pusmetį. „Swedbank“ ekonomistai mano, kad nedarbo lygis jau yra arti piko, tačiau įspėja, kad be papildomų priemonių bedarbių gretos gali dar labiau išaugti.

„Didžioji naujų bedarbių dalis atėjo iš turizmo, apgyvendinimo, maitinimo bei prekybos sektorių. Čia blogiausia jau turbūt praityje ir matoma stabilizacija, tačiau užimtumo augimo tikėtis kol kas anksti. Be to, iki metų galo su iššūkiomis susidurs ir daugelis eksportuojančių pramonės įmonių, todėl galima ir nauja darbą prarandančių asmenų banga“, – teigia N. Mačiulis.

Prognozuojama, kad Lietuvos eksportas šiemet turėtų trauktis beveik dešimtadaliu, bet neatmetama ir blogesnio scenarijaus galimybė. Nors šių metų biudžeto deficitas turėtų siekti apie 7,5 proc. BVP, „Swedbank“ ekonomistai to nedramatizuoja, ir mano, kad tai yra siekiamybė.

Pasak „Swedbank“ vyriausiojo ekonomisto, be anticiklinės fiskalinės politikos – didesnių valdžios sektoriaus išlaidų ir mažesnių mokesčių – ekonomikos nuosmukis ir nedarbo lygis būtų gerokai didesni. Skolinantis už artimas nuliui palūkanas, skolos aptarnavimo išlaidos galvos skausmo ateityje nesukels.

„Visgi šiuo metu reikia galvoti ne tik apie mokestines bei kitas priemones, leidžiančias užkirsti kelią tolimesniam nedarbo didėjimui, bet jau ir apie tai, kaip mes galime paskatinti vidaus ir užsienio investicijas bei naujų darbo vietų kūrimą“, – sako N. Mačiulis.

„Swedbank“ ekonomikos apžvalga: prasideda lėtas ir netolygus
atsigavimas

